

SALA de EXPOSICIÓNS do CASTELO DE PAMBRE

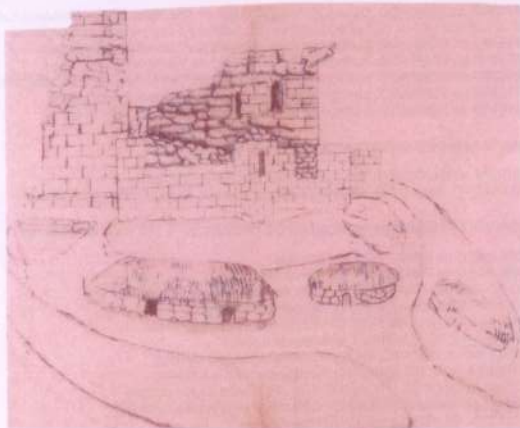
organiza: Concello de Palas de Rei e Instituto de Estudos Ulloáns

Exposición gráfica de planos e debuxos:

“ORIXE e EVOLUCIÓN ARQUITECTÓNICA” da fortaleza baixomedieval das Torres de SAN PAYO de Narla

autor: José ángel SANTOS FERRO

Arquivo da Real Chancillería de Valladolid. Ano 1510. Carpacio 4. n.º 57-58-59-60
Sección: planos e debuxos Gutiérrez, Egas

DESTRUCCIÓN DURANTE AS REVOLTAS IRMANDIÑAS DO SÉCULO XV

San Payo de Narla. Friol

*“Y cuanto más sencillas son las cosas, menos errores se cometen. La parte más costosa de un edificio son los errores”
(Los Pilares de la Tierra. Ken Follett)*

Esta exposición trata dun estudo gráfico-arquitectónico da fortaleza baixomedieval de San Payo de Narla na provincia de Lugo (Friol), tirado a partires dunhos debuxos anteriores a reconstrucción realizada no periodo renacentista por Vasco das Seixas que se atoparon no Arquivo da Real Chancillería de Valladolid, que datan do ano 1510

RESUMO

A orixe e evolución da fortaleza baixomedieval de San Payo de Narla, sita na antiga bisbarra de Narla (suroeste de Lugo) estudada desde: a formación da estrutura militar, destrucción polos Irmandiños, transformacións (restitución territorial, preito Tabera-Fonseca e ata o século XX) e as rehabilitacións. Completouse cun estudio das fortalezas próximas e, a veces, dos seus mesmos parentes. Tamén facemos referencias as edificacións, labras heráldicas e sartegos coas armas dos Seixas: Capela da Madalena (Sobrado), Catedral de Santiago, Betanzos, Sada de Enriba, Outeiro de Rei,...

O método de traballo: **estudio histórico** (introducción o Medioevo galego, crisis do feudalismo, a arquitectura defensiva militar galega e a súa evolución, orixe e referencia histórica (Catastro Marqués Ensenada), emprazamento (Diccionario de Sebastián de Miñano e Pascual Madoz), formación das fortificacións defensivas e militares, funcións das fortalezas na vida social e colectiva (residencial, económica e centro da administración territorial), características e restos materiais, **estudio arquitectónico** (a edificación (torre da homenaxe, corpo central e torreón/s), a capela, escudos de armas, xanelas historiadas, chemineas, signos lapidarios, linaxe e xenealoxía), **estudio constructivo** (estereotomía da pedra, composición e labra das xanelas, chemineas, patios, escaleiras, porta principal, os muros, os forxados, a cuberta, as bóvedas, os ocios interiores e os elementos singulares) e **estudio gráfico** con planos en 3D: transformacións do conxunto por fases, reposición o estado inicial, destrucción polos Irmandiños, reconstrucción por Vázquez das Seixas (os nobres), transformacións, e rehabilitación o estado actual. Evolución das fábricas por etapas e patoloxías actuais. Glosario de Arquitectura Defensiva Medieval

PALABRAS CRAVE

Fortaleza baixomedieval: San Payo de Narla, e as fortalezas próximas, Narla e o seu entorno (Friol, Miráz, Parga, Guntín e Palas de Rei), suroeste de Lugo, orixe e evolución arquitectónica, dominios monásticos (Vilar de Donas e Ferreira de Pallares), as súas relacións e as súas transformacións con dibuxos en 3D. Evolución das fábricas por etapas e patoloxías actuais. Glosario de Arquitectura Defensiva Medieval

PD:

“In Memoriam” do meu gran amigo, Xosé Antón García González-Ledo (+7/8/15), Técnico Superior en Investigación e Laboratorio e Membro da Comisión de Heráldica do Instituto de Estudos Galegos do Padre Sarmiento CSIC, que despois de haber realizado con él, no ano 1989, as Normas Complementarias e Subsidiarias de Planeamento das Provincias da Coruña e Lugo, no que se incluía tamén un Inventario do Patrimonio Cultural das dúas provincias, suscitoume o interese pola historia, os monumentos esquecidos, a arquitectura civil e relixiosa, a arquitectura militar e defensiva, as labras heráldicas, as tumbas e tumularia,...e despois de máis de 25 anos de amizade aportoume moita documentación do seu arquivo que fixo posible o desenvolvemento dos debuxos (esbozos) que ilustran tamén este traballo, tanto referentes a: San Payo de Narla, o mosteiro de Sobrado, as labras heráldicas; e outras fortalezas, mosteiros e casas grandes próximos

SALA de EXPOSICIÓNS do CASTELO DE PAMBRE

organiza: Concello de Palas de Rei e Instituto de Estudos Ullaóns

Exposición gráfica de planos e debuxos:

“ORIXE e EVOLUCIÓN ARQUITECTÓNICA” da fortaleza baixomedieval das Torres de SAN PAYO de Narla

autor: José Ángel SANTOS FERRO

Planos: Arquivo da Real Chancillería de Valladolid. Ano 1510

- 1.- ALZADO da FACHADA LATERAL ESQUERDA (oeste)
- 2.- ALZADO da FACHADA LATERAL DEREITA (leste)
- 3.- ALZADO da FACHADA PRINCIPAL (sur)
- 4.- ALZADO da FACHADA POSTERIOR (norte)
- 5.- TRANSCRICIÓN das FRASES ESCRITAS nos DEBUXOS (4 fachadas)

Planos: Orixe e Evolución arquitectónica por fases

- 1.- TRANSFORMACIÓNS do CONXUNTO por FASES: sobre emprazamento
- 2.- TRANSFORMACIÓNS do CONXUNTO por FASES: en 3 D
- 3.- FORMACIÓNS da ESTRUCTURA MILITAR: PLANOS ANO 1.350 (ANTERIOR 1510)...plantas, texto e 3D
- 4.- FORMACIÓNS da ESTRUCTURA MILITAR: PLANOS ANO 1.350...alzados, seccións e 3D
- 5.- DESTRUCCIÓN polos IRMANDIÑOS: PLANOS ANO 1510 e RESEÑAS HISTÓRICAS
- 6.- LEVANTAMENTO de PLANTA e ALZADOS (a partir dos planos do 1510)
- 7.- RECONSTRUCCIÓN por VÁZQUEZ das SEIXAS: PLANOS POSTERIORES a 1510 (ANTES dos ELEMENTOS RENACENTISTAS)...plantas e texto
- 8.- RECONSTRUCCIÓN por VÁZQUEZ das SEIXAS: PLANOS POSTERIORES...alzados, seccións e 3D
- 9.- AS TRANSFORMACIÓNS (COMPRA a DEPUTACIÓNS): PLANOS ANO 1939...plantas, texto e 3D
- 10.- AS TRANSFORMACIÓNS (COMPRA a DEPUTACIÓNS): PLANOS... alzados, seccións e 3D
- 11.- ESTADO ACTUAL. REHABILITACIÓN e RECUPERACIÓNS en ANOS ANTES...planta, texto e 3D
- 12.- ESTADO ACTUAL. REHABILITACIÓN e RECUPERACIÓNS en ANOS ANTES...alzados, sección e 3D
- 13.- EVOLUCIÓN das FÁBRICAS por ETAPAS
- 14.- PATOLOXÍAS ACTUAIS. Ano 2011
- 15.- GLOSARIO DE ARQUITECTURA DEFENSIVA MEDIEVAL. San Payo de Narla. Friol
- 16.- GLOSARIO DE ARQUITECTURA DEFENSIVA MEDIEVAL. Castelo de Pambre. Palas de Rei

Debuxos: San Paio de Narla, mosteiro de Sobrado, labras heráldicas e seu contorno

Debuxos: San Paio de Narla

- 1.- SAN PAIO de NARLA. Torre da Homenaxe
- 2.- SAN PAIO de NARLA. Vista fachadas leste e norte
- 3.- SAN PAIO de NARLA. Capela de San Paio
- 4.- SAN PAIO de NARLA. Xanela historiada na Torre da Homenaxe
- 5.- SAN PAIO de NARLA. Xanela historiada no corpo central
- 6.- SAN PAIO de NARLA. Escudo na entrada principal
- 7.- SAN PAIO de NARLA. Escudo na fachada norte
- 8.- SAN PAIO de NARLA. Cheminea no corpo central
- 9.- SAN PAIO de NARLA. Detalles da cheminea do corpo central e da Torre da Homenaxe
- 10.- SAN PAIO de NARLA. Cheminea na Torre da Homenaxe
- 11.- SAN PAIO de NARLA. Lareira e forno no corpo central
- 12.- SAN PAIO de NARLA. Xanela en esquina con parladoiro
- 13.- SAN PAIO de NARLA. Xanela con parladoiro en zona da cociña e forno
- 14.- SAN PAIO de NARLA. Arranque da escaleira e crave da xanela interior da cociña

Debuxos: os Seixas no mosteiro de Sobrado dos Monxes

- 15.- MOSTEIRO de SOBRADO. Capela da Madalena (ou de San Xoán ou dos Ordóñez). Labras no dintel da entrada (armas de Alonso Ordóñez das Seixas y Tobar) e gravados no interior
- 16.- MOSTEIRO de SOBRADO. Sartego de Ares Vázquez de Vaamonde. Vista frontal
- 17.- MOSTEIRO de SOBRADO. Sartego de Ares Vázquez de Vaamonde. Vista do pé
- 18.- MOSTEIRO de SOBRADO. Sartego de Ares Vázquez de Vaamonde. Vista da cabeceira
- 19.- MOSTEIRO de SOBRADO. Sartego dun Cabaleiro dos Vaamonde. Vista frontal
- 20.- MOSTEIRO de SOBRADO. Sartego dunha Dama dos Vaamonde. Vista frontal

Debuxos: sartegos e labras heráldicas dos Seixas

- 21.- CATEDRAL de SANTIAGO. Sartego de Frei Bertolameu das Seixas: Scribano
- 22.- LABRAS HERÁLDICAS dos SEIXAS: Betanzos, Outeiro de Rei, Sada e Monterroso

Debuxos: das fortalezas e mosteiros próximos e do seu contorno

- 23.- TORRE-PAZO de FRIOL. Fachada principal
- 24.- TORRE-PAZO de FRIOL. Torre da Homenaxe
- 25.- PAZO-TORRE de MIRAZ (FRIOL). Torre da Homenaxe e entrada principal
- 26.- PAZO-TORRE de MIRAZ (FRIOL). Solaina e entrada sur
- 27.- TORRE de PARGA (GUITIRIZ). Restos do cubo, muralla e casa
- 28.- TORRE de PARGA (GUITIRIZ). Vista desde a plaza
- 29.- FORTALEZA da MOTA (GUNTÍN). Vista xeral desde o suroeste
- 30.- FORTALEZA da MOTA (GUNTÍN). Restos dun cubo e muralla
- 31.- CASTELO de PAMBRE (PALAS DE REI). Vista xeral desde sudeste
- 32.- CASTELO de PAMBRE (PALAS DE REI). Vista xeral desde o nordés
- 33.- CASTELO de PAMBRE (PALAS DE REI). Capela
- 34.- MOSTEIRO de VILAR de DONAS (PALAS DE REI). Vista xeral desde o noroeste
- 35.- MOSTEIRO de FERREIRA de PALLARES (GUNTÍN). Capela dos Taboada. Sartego dun cabaleiro
- 36.- MOSTEIRO de FERREIRA de PALLARES (GUNTÍN). Capela dos Taboada. Sartego dunha dama
- 37.- FORTALEZA de AMARANTE (ANTAS DE ULLA). Vista xeral desde o oeste
- 38.- TORRE-PAZO-IGREXA SAN MIGUEL das PENAS (MONTERROSO). Vista xeral desde o sur
- 39.- CASA-PAZO de VILAMAIOR de ULLOA (PALAS DE REI). Fachada principal
- 40.- CASA-PAZO de VILAMAIOR de ULLOA (PALAS DE REI). Fachada posterior

(NOTA: debuxos realizados e facilitados por D. Xosé Antón García González-Ledo e expostos coa autorización do Dr. D. Eduardo Pardo de Guevara y Valdés, Director do Instituto de Estudos Galegos do Padre Sarmiento-CSIC)